

کتابخانه‌ی شیعیان ایران

کتابخانه‌ی شیعیان ایران

www.ketab.ir

کتابخانه‌های مستعلق تهران

متن و عکس: کیانوش معتقدی

گرافیک: محسن طالبی آبکناری

ویراستار: خشایار فهمی

خوشنویسی روی جلد: میرحیدر موسوی

چاپ نخست: ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

لینوگرافی: نقش سبز چاپ و صحافی: مینا

آدرس: خیابان مفتاح جنوبی، نبش خیابان شهید شیروودی، پلاک ۲

سازمان زیباسازی شهر تهران تلفن: ۸۸۸۱۳۶۶۴

www.zibasazitehran.ir

نشر پیکره: خیابان آزادی، ابتدای آذربایجان، پلاک ۱۰۳۴

تلفن: ۶۶۰۳۸۴۱۹ فکس: ۶۶۰۳۸۴۲۶

سرشناسه: معتقدی، کیانوش، ۱۳۶۱ -

عنوان و نام بدیدآور: کتیبه‌های نستعلیق تهران.

مشخصات نشر: تهران: پیکره، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: ۲۴۰ ص.: مصور (رنگی): ۲۳ × ۲۹ س.م.

شابک: ۷-۵۳-۶۷۲۸-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فنیای مختصر.

یادداشت: فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: <http://opac.nlai.ir>

قابل دسترسی است.

یادداشت: کتابنامه.

شناسه افزوده: سازمان زیباسازی شهر تهران

شماره‌ی کتابشناسی ملی: ۲۸۴۱۳۸۷

کلیدی حقوق برای ناشر محفوظ و استفاده از عکس‌ها فقط با ذکر منبع و مأخذ مجاز است.

فهرست مطالب

۷	پیش درآمد
۹	مقدمه
۱۲	کتیبه‌نگاری در معماری دوران اسلامی ایران
۱۸	کتیبه‌های نستعلیق تهران: از قاجاریه تا امروز
۳۲	فهرست کتیبه‌های نستعلیق تهران
۴۴	خوشنویسان، کاشی‌سازان و حجاران تهران
۴۶	معرفی و شرح حال برخی از کتیبه‌نگاران تهران
۵۲	کتاب‌نامه
۵۴	آلبوم تصاویر
۲۰۴	منتخب قطعات خوشنویسی

پیش در آمد

در بررسی هنر ایران، شاید به ندرت بتوان هنری را یافت که به اندازه‌ی معماری و تزئینات وابسته‌اش با زندگی مردم پیوند داشته باشد و در این میان نقش کتیبه‌ها، به عنوان مهمترین عامل انتقال اطلاعات تاریخی و فرهنگی، خود از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. عوامل گوناگونی همچون شرایط اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و نیازها و خواسته‌های استفاده‌کنندگان و سازندگان بناها در شکل‌گیری فضاهای معماری نیز نقش به‌سزایی داشته است.

اما پس از انتخاب تهران به عنوان پایتخت ایران و همزمان با توسعه‌ی آن در طول دو سده‌ی اخیر، شیوه‌های نگارش کتیبه‌های یادمانی و تزئین سردر بناها دستخوش تغییرات اساسی گردید، آن‌چنان که هویت سیمای شهر و بناهای آن (همچون مساجد، مقابر، مدارس، منازل، سقاخانه‌ها و...) دچار دگرگونی گردید. در این میان اما جایگاه هنر خوشنویسی (به‌خصوص قلم کتیبه) و نوآوری‌های آن در مکتب تهران، به واسطه‌ی حضور خوشنویسان برجسته در پایتخت، به یکی از جذابترین جنبه‌های هنری در زیباسازی شهر تهران بدل گردید.

کتیبه‌های نستعلیق تهران با گذشت زمان، به دست عوامل طبیعی و گاه به سبب بی‌مهری و بی‌توجهی در معرض فرسودگی و ویرانی قرار گرفته‌اند، پس در این فرصت کوشش گردیده تا با ثبت و مستندنگاری آن‌ها، این جلوه‌ی کم‌نظیری از هنر ماندگار کتیبه‌نگاری از کژند فراموشی مصون نگه داشته شود. پژوهش حاضر نیز به جهت توجه سازمان زیباسازی شهر تهران به حوزه‌های فرهنگی - هنری و عنایت به پیشینه‌ی زیباسازی در پایتخت سرزمین اسلامی شکل گرفته است. در همین راستا لازم می‌دانم تا از تلاش ارزشمند نویسنده‌ی کتاب، که با سلیقه و دقتی خاص آن را گردآوری کرده، قدردانی نمایم.

جمال کامیاب

مدیرعامل سازمان زیباسازی شهر تهران